

A NEW ERA OF BANKING IN GEORGIA: PROSPECTS OF DIGITAL BANK

Copyright © 2023 The Author/s
Peer review method: Double-Blind
Accepted: March 10, 2023
Published: March 20, 2023
Original scientific article
DOI suffix: 10.36962/NEC18012023-52

Teimuraz Goderdzishvili,
PhD student, Georgian Technical University
ORCID iD - <https://orcid.org/0009-0006-4541-7645>
E-mail: temurgoderdzishvili@yahoo.com
Cell: (+995) 599102555

ABSTRACT

The development of digital banks represents an essential innovation in the banking industry. These banks are financial institutions that offer services such as online banking, mobile banking, and virtual debit cards. Digital banks offer customers low fees, a convenient interface, innovative products, and 24-hour banking services. Digital banks are expected to become even more popular and offer many innovative products.

During the last few decades, the banking sector in Georgia has developed very actively. Leading banks have created many innovative products and listed their shares on the stock exchange. In the business sector, banks have created a certain trend associated with innovation and development. The regulations, policies, etc. adopted by the National Bank of Georgia have established a single standard in the banking sector, thereby protecting the interests of consumers and creating common rules for the financial sector. Along with constant changes, the National Bank of Georgia also develops new directions for the banking sector and tries not to lag behind world trends.

On November 17, 2022, the National Bank of Georgia issued the first license for digital banking activities. According to the digital bank licensing principles developed by the National Bank, after assessing the applicant's business model and compliance with the requirements established by law, a banking license is issued with certain restrictions, and a deadline is set for the full operation of the digital bank and the gradual filling of the minimum amount of supervisory capital. What opportunities does the development of digital banks in Georgia give us, and what is the experience of international digital banks?

In the modern world, the development of globalization and information technology has made it urgent to move the economy to a fundamentally new level. It should be noted that the use of existing methods in the modern economy does not contribute to rapid growth, and the digital economy allows a country to significantly change its position on the world stage. This leads to the generally accepted opinion that the development of the country as a whole is possible with the effective introduction of modern technologies in all spheres of the economy. An ecosystem is a group of organizations that provide continuous interaction with each other using Internet services, technological platforms, government services, and information systems. Initially, the active implementation of digital technologies began in the banking sector, which controlled gold and currency flows. As the most important segment of the economy of any state, the financial sector today reflects the most progressive solutions in digitalization. The innovations proposed in this area aim to improve financial efficiency through better and more personalized services, as well as lower costs for clients. Today, the financial system is undergoing a new evolution

in the digital economy. Digital transformation is transforming business models and the banking sector, from the creation of internet banking to remote financial transactions. Thus, modern technological evolution serves as the basis for the sustainable and long-term growth of banks' activities.

Keywords: Digital bank, Innovative products, Modern technologies, POS terminal, Digitalization, E-commerce, FinTech, Online orders.

REFERENCES:

1. Organic Law of Georgia on the National Bank of Georgia. www.nbg.ge.
2. On determining the minimum amount of supervisory capital for commercial banks. www.nbg.ge.
3. National Bank of Georgia, digital bank licensing rules. www.nbg.ge.
4. National Bank of Georgia, list of licensed commercial banks. www.nbg.ge
5. Digital bank: strategies to launch a digital bank/Chris Skineer. Singapore: Marshall Cavendish Buniss (2014)
6. Karjaluoto, Glavee-Geo, Ramdhony, Shaikh and Hurpaul, H. Karjaluoto, R. Glavee-Geo, D. Ramdhony, A.A. Shaikh, A. Hurpaul Consumption values and mobile banking services: Understanding the urban-rural dichotomy in a developing economy. (2021)
7. Aptekman A., Kalabin V., Klintsov V. et al. (2017). Digital Russia: New Reality. Digital McKinsey, 133 pages.
8. <https://www.bankopedia.org/digital-banks>, (Last checked - 10 March, 2023);
9. <https://fintechmagazine.com/banking/top-10-digital-banks-of-2022>, (Last checked - 10 March, 2023).

საბანკო საქმიანობის ახალი ერა საქართველოში: ციფრული ბანკის პერსპექტივა

თეიმურაზ გოდერძიშვილი,

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი

ORCID ID - <https://orcid.org/0009-0006-4541-7645>

ელ. ფოსტა: temurgoderdzishvili@yahoo.com

ტელ: (+995) 599102555

აბსტრაქტი

ციფრული ბანკების განვითარება წარმოადგენს მნიშვნელოვან სიახლეს საბანკო ინდუსტრიაში. აღნიშნული ბანკები არიან ფინანსური ინსტიტუტები, რომლებიც მოიცავენ ისეთ მომსახურებას, როგორცაა ონლაინ ბანკინგი, მობილური ბანკინგი და ვირტუალური სადებეტო ბარათები. ციფრული ბანკი მომხმარებელს სთავაზობს დაბალ საკომისიოს, მოსახერხებელ ინტერფეისს, ინოვაციურ პროდუქტებს და საბანკო მომსახურებას 24 საათის განმავლობაში. ციფრული ბანკები, სავარაუდოდ, კიდევ უფრო პოპულარული გახდებიან და შემოგვთავაზებენ ბევრ ინოვაციურ პროდუქტს.

ბოლო ათწლეულების განმავლობაში საქართველოში საბანკო სექტორი ძალიან აქტიურად განვითარდა. წამყვანმა ბანკებმა შექმნეს ბევრი ინოვაციური პროდუქტი, გაიტანეს თავიანთი აქციები საფონდო ბირჟაზე. ბიზნეს სექტორში ბანკებმა შექმნეს გარკვეული ტრენდი, რომელიც სიახლესთან და განვითარებასთან ასოცირდება. საქართველო ეროვნული ბანკის მიერ მიღებულმა რეგულაციებმა, პოლიტიკებმა და ა.შ. ერთიანი სტანდარტი ჩამოაყალიბა საბანკო სექტორში, რითაც დაიცვა მომხმარებლების ინტერესები და შექმნა საფინანსო სექტორის თამაშის საერთო წესები. მუდმივ ცვლილებებთან ერთად, საქართველოს ეროვნული ბანკიც ავითარებს საბანკო სექტორის ახალ მიმართულებებს და ცდილობს არ ჩამორჩეს მსოფლიო ტენდენციებს.

2022 წლის 17 ნოემბერს საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა ციფრული საბანკო საქმიანობის პირველი

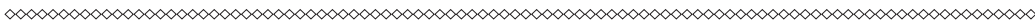
THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

ლიცენზია გასცა. ეროვნული ბანკის მიერ შემუშავებული ციფრული ბანკის ლიცენზირების პრინციპების თანახმად, აპლიკანტის ბიზნეს მოდელისა და კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის შეფასების შემდგომ, საბანკო ლიცენზია გარკვეული შეზღუდვებით გაიცემა, ხოლო ციფრული ბანკის სრულად გამართვისა და საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალური ოდენობის მოთხოვნის ეტაპობრივად შევსებისთვის ვადა განისაზღვრება. რა შესაძლებლობებს გვაძლევს საქართველოში ციფრული ბანკების განვითარება და როგორია საერთაშორისო ციფრული ბანკების გამოცდილება?

თანამედროვე მსოფლიოში, გლობალიზაციისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარებამ, აქტუალური გახადა ეკონომიკის ფუნდამენტურად ახალ დონეზე გადასვლა. აღსანიშნავია, რომ თანამედროვე ეკონომიკაში არსებული მეთოდების გამოყენება ხელს არ უწყობს სწრაფ ზრდას, ხოლო ციფრული ეკონომიკა საშუალებას აძლევს ქვეყანას მკვეთრად შეცვალოს თავისი პოზიცია მსოფლიო ასპარეზზე. ეს ინვესსიის საყოველთაოდ მიღებულ მოსაზრებას, რომ ეკონომიკის ყველა სფეროში თანამედროვე ტექნოლოგიების ეფექტური დანერგვით არის შესაძლებელი მთლიანობაში ქვეყნის განვითარება. ეკონისტმა არის ორგანიზაციების გაერთიანება, რომელიც უზრუნველყოფენ ერთმანეთთან მუდმივ ურთიერთქმედებას ინტერნეტ სერვისების, ტექნოლოგიური პლატფორმების, სახელმწიფო სერვისების და საინფორმაციო სისტემების გამოყენებით. თავდაპირველად ციფრული ტექნოლოგიების აქტიური დანერგვა დაიწყო საბანკო სექტორში, რომელიც აკონტროლებდა ოქროს და სავალუტო ნაკადებს და როგორც ნებისმიერი სახელმწიფოს ეკონომიკის უმნიშვნელოვანესი სექტორი, ფინანსური სექტორი დღეს ასახავს ყველაზე პროგრესულ გადაწყვეტილებებს დიჯიტალიზაციაში. ამ სფეროში შემოთავაზებული ინოვაციები მიზნად ისახავს ფინანსური ეფექტურობის გაუმჯობესებას უკეთესი და უფრო პერსონალიზებული მომსახურებით, აგრეთვე კლიენტების დაბალი დანახარჯებით. დღეს ფინანსური სისტემა ციფრული ეკონომიკის ახალ ევოლუციის პროცესს გადის. ციფრული ცვლილებებით იხვეწება ბიზნეს მოდელები და საბანკო სექტორი, ინტერნეტ ბანკინგის შექმნიდან დისტანციურ ფინანსურ ტრანზაქციებამდე. ამრიგად, თანამედროვე ტექნოლოგიური ევოლუცია ემსახურება ბანკების საქმიანობის მდგრადი და გრძელვადიანი ზრდის საფუძველს.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული ბანკი, ინოვაციური პროდუქტები, თანამედროვე ტექნოლოგიები, პოსტერმინალი, ელექტრონული კომერცია, დიჯიტალიზაციაში, FinTech, ონლაინ შეკვეთები.

შესავალი

ჩვენ შევდივართ ინოვაციების ახალ ეპოქაში, რომელიც შეცვლის მომხმარებელთა დამოკიდებულებას ბანკების მიმართ. იმისათვის, რომ გავიგოთ, როგორ განვითარდება საბანკო საქმე ციფრულ ეპოქაში, მნიშვნელოვანია გავიგოთ რა არის ციფრული ბანკი და რა მომსახურების შეთავაზება შეუძლია. ფინანსური სექტორის ევოლუცია დაჩქარდება და საბანკო სექტორში ციფრული ცვლილებები მნიშვნელოვანი უპირატესობა გახდება კონკურენტულ გარემოში. ბანკების ციფრული ტრანსფორმაცია შესაძლებლობას აძლევთ მათ, რომ გაიგონ კლიენტების საჭიროებები. ციფრულ ეკონომიკაში საბანკო სექტორი მზად უნდა იყოს ახალი მომსახურების შეთავაზებისთვის. ციფრული ტრანსფორმაციის პროცესი მოიცავს სხვადასხვა ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებას არსებული ბიზნეს მოდელების ოპტიმიზაციისა და მუშაობის გაუმჯობესების გზით. ეს პროცესი გაგებულა, როგორც უახლესი ტექნოლოგიების მუდმივი დანერგვა, რაც გამოიწვევს ციფრულ

ცვლილებებს საბანკო სექტორში და ქვეყნის ეკონომიკაში.

ძირითადი ნაწილი

ტექნოლოგიების სწრაფმა განვითარებამ, მსოფლიო ბაზარზე განხორციელებულმა ბევრმა ცვლილებამ, განაპირობა საბანკოს სექტორში ახალი პროცესის გააქტიურება. მიმდინარე ციფრული ტრანსფორმაცია და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა აჩენს კითხვებს იმ ცვლილებების შესახებ, რომლებსაც კომპანიები განიცდიან. პასუხი მოიცავს ინოვაციური ბიზნეს მოდელების შექმნას ან არსებულ ბიზნეს მოდელებში ცვლილებებსა და გაუმჯობესებას.

თანამედროვე კომპანიების მნიშვნელოვანი ასპექტია ახალი ტექნოლოგიების დანერგვით ბიზნესის ეფექტურობის გაზრდა. ახალი ბიზნეს მოდელები სხვადასხვა ინდუსტრიებში კონკურენციას უწევენ ერთმანეთს, ბაზრის ცვლილებებზე მოსარგებად, საწარმოებს უწევთ ადაპტირება, გადახედვა არსებული ტექნიკური ბაზის და მისი

შეცვლა. ციფრული ეკონომიკის განვითარების ერთ-ერთი მამოძრავებელი ფაქტორია ფინანსური სექტორი. ფინანსური სისტემის ციფრული ტრანსფორმაცია ხდება (FinTech) ტექნოლოგიის დახმარებით, რომლებიც კონკურენციას უწევენ ძირითად ფინანსურ ინსტიტუტებს. ციფრული ბანკები ხასიათდებიან მომსახურების სწრაფი უზრუნველყოფით, ცვლილებების მუდმივი ტემპებით და ინოვაციური პროდუქტებით. ციფრული ტრანსფორმაცია გულისხმობს საბანკო მომსახურების მიწოდებას თანამედროვე ტექნოლოგიური მეთოდების გამოყენებით, ბანკის ფილიალების რაოდენობის შემცირებას და კლიენტების მომსახურებას ონლაინ რეჟიმში. ციფრული განვითარება ბანკების ეფექტურობის გაუმჯობესების მთავარი შესაძლებლობაა. ციფრული ტრანსფორმაციის მთავარი უპირატესობა კომერციული ბანკებისთვის არის ხარჯების შემცირება და ოპერაციების დაჩქარება. საერთაშორისო კვლევებმა აჩვენეს, რომ პროცესების დიჯიტალიზაცია ბანკებს აძლევს საშუალებას პროდუქტის შექმნის და რეალიზაციის ღირებულება შეამცირონ 40-60%-ით. სრულმასშტაბიანი ციფრული ტრანსფორმაციები ბანკებს საშუალებას მისცემს კიდევ უფრო კონკურენტუნარიანები გახდნენ ფინანსურ ინდუსტრიაში. ციფრული ბანკები მომხმარებლებს უკვე სთავაზობენ პროდუქტებსა და მომსახურებას, რომელიც მოიცავს:

- **24/7 წვდომა:** ციფრული ბანკები გვთავაზობენ 24/7 წვდომას საბანკო მომსახურებას, რაც ნიშნავს, რომ მომხმარებლებს შეუძლიათ მართონ თავიანთი ანგარიშები დღის ან ღამის ნებისმიერ დროს.
- **ონლაინ ბანკინგი:** ეს პროდუქტი საშუალებას აძლევს მომხმარებლებს შევიდნენ თავიანთ ანგარიშებზე აპლიკაციის ან ვებ გვერდის საშუალებით. შეამოწმონ ანგარიშებზე ნაშთი, ნახონ ტრანზაქციების ისტორია, გადახდები ან გადარიცხვები.
- **მობილური ბანკინგი:** მობილური ბანკინგი მომხმარებელს საშუალებას აძლევს შევიდნენ თავიანთ ანგარიშებზე მობილური აპლიკაციის საშუალებით. კლიენტებს შეუძლიათ შეამოწმონ თავიანთი ანგარიშის ნაშთები, ნახონ თავიანთი ტრანზაქციის ისტორია, განახორციელონ გადახდები ან გადარიცხვები და დეპოზიტი.
- **ვირტუალური სადებეტო ბარათები:** ვირტუალური სადებეტო ბარათები არის უნიკალური პროდუქტი, რომელსაც სთავაზობენ ციფრული ბანკები. ისინი საშუალებას აძლევენ მომხმარებლებს განახორციელონ ონლაინ შესყიდვები ფიზი-

კურად სადებეტო ბარათების გამოყენების გარეშე. მომხმარებელს შეუძლია შექმნას ვირტუალური სადებეტო ბარათის ნომერი, რაც ხელს უწყობს თაღლითობისგან დაცვას.

- **ახალი ანგარიშის გახსნა:** ახალი ანგარიშის გახსნა, სერვისცენტრში მისვლის გარეშე. ციფრული ბანკი საფოსტო მისამართზე აგზავნის ბარათს.
- **კრიპტოვალუტით ვაჭრობა:** ზოგიერთი ციფრული ბანკი ასევე გვთავაზობს კრიპტოვალუტით ვაჭრობას, რაც მომხმარებლებს საშუალებას აძლევს შეიძინონ და გაყიდონ კრიპტოვალუტები, როგორცაა Bitcoin, Ethereum და Litecoin.
- **სესხები:** შემოსავლებზე და საკრედიტო რეიტინგზე დაყრდნობით დისტანციურად სესხის აღება.
- **ლოიალურობის პროგრამა:** ფასდაკლებების შეთავაზება სხვადასხვა ტიპის ონლაინ მაღაზიებში.
- **ვალუტის კონვერტაცია:** ყველა ძირითადი ვალუტის კონვერტაცია, საუკეთესი კურსით.
- **საერთაშორისო გადარიცხვები:** შემცირებული გადარიცხვის საკომისიო და დაჩქარებული ჩარიცხვის პერიოდი.

ციფრულ ბანკებს აქვთ უფრო დაბალი საკომისიო ვიდრე არსებულ ბანკებს, რადგან მათ აქვთ დაბალი საოპერაციო ხარჯები. ეს ნიშნავს, რომ მომხმარებელს შეუძლია დაზოგოს ფული ანგარიშის მომსახურების საფასურზე, ბანკომატზე, გადარიცხვებზე და სხვა გადასახადებზე. შეიძლება ვთქვათ, რომ ზემოთ ჩამოთვლილ ოპერაციებს არსებული ბანკებიც გვთავაზობენ და რა არის მაშინ განსხვავება მათ შორის? პირველი და მნიშვნელოვანია, რომ ციფრულ ბანკებს არ აქვთ ფილიალები, მომხმარებელს არ სჭირდებათ ბანკში მისვლა, ყველაფერი შეიძლება გაკეთდეს დისტანციურად. მარტივად ხდება აპლიკაციის ჩამოტვირთვა და ანგარიშის გახსნა. მომხმარებლის იდენტიფიკაცია ახდენენ ახალი ტექნოლოგიების გამოყენებით, აპლიკაციის მეშვეობით იგზავნება პირადობა/პასპორტი და კამერის მეშვეობით ხდება პირის ვერიფიკაცია. აღნიშნული რათქმაუნდა დაზოგავს მომხმარებლის დროს, ენერჯიას და ამცირებს მის ხარჯებს. ციფრული ბანკი სწავლობს მომხმარებლების ძირითად საჭიროებებს, შესრულებული ტრანზაქციების მიხედვით ხელოვნური ინტელექტის სისტემა ახდენს მონაცემების ანალიზს და შემდეგ სთავაზობს მომხმარებელს მისთვის საინტერესო პროდუქტებს.

იმისათვის, რომ ქვეყანაში განვითარდეს ციფრული ბიზნესი, მნიშვნელოვანია, რომ სახელმწიფო სტრუქტურებიც განვითარდნენ ამ მიმართულე-

THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

ბით. შევაფასოდ რამდენად არის საქართველოში განვითარებული სახელმწიფო სერვისები და თუ არის შესაძლებელი ეს სერვისები მოვარგოთ ციფრულ ბანკებს. საქართველოში ციფრული მომსახურება ძალიან აქტიურად ვითარდება, სახელმწიფო სერვისები მომხმარებლებს სთავაზობენ დისტანციურად მრავალი დოკუმენტის მომზადებას, რაც პოზიტიურ გავლენას ახდენს ქვეყნის განვითარებაზე, ბიზნესზე და ჩვეულებრივ მოქალაქეებზე. დღეს ბანკებს აქვთ შესაძლებლობა, საჯარო რეესტრიდან მომხმარებლების თანხმობით გამოითხოვონ მათი პერსონალური ინფორმაცია და გაუწიონ დაჩქარებული მომსახურება, აგრეთვე მოახდინონ საკრედიტო ბიუროში ინფორმაციის გადამოწმება კლიენტის გადახდისუნარიანობის შესახებ, შემოსავლების სამსახურიდან გამოითხოვონ შემოსავლების შესახებ ინფორმაცია, რაც შესაძლებლობას იძლევა დააჩქაროს სესხის დამტკიცების პროცესი. ზემოთ აღნიშნული სერვისების გამოყენებით, იზოგება ადამიანების დროს და შესაძლებლობა ეძლევათ გამონთავისუფლებული დრო მიმართონ უფრო მნიშვნელოვან საკითხებზე.

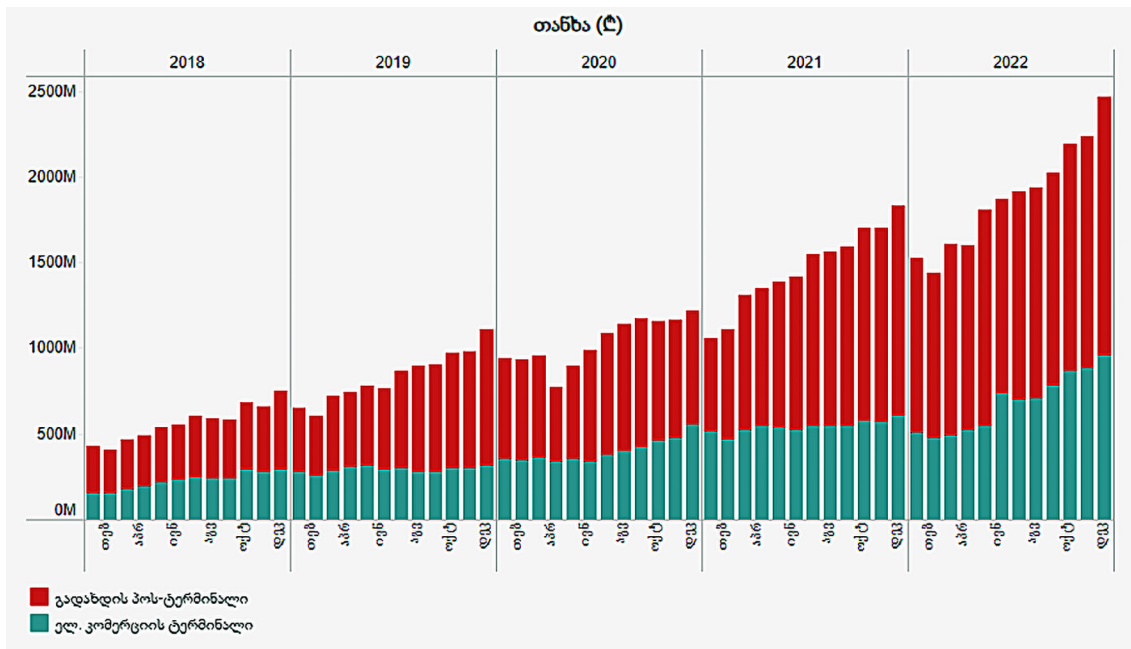
ქვეყანაში ბოლო წლებში გაიზარდა უნაღდო ანგარიშსწორება, ყოველწლიურად უფრო ნაკლები ადამიანი იყენებს გადახდის დროს ნაღდ თანხას, ბევრ ადამიანს ურჩევნია ბარათით მოახდინოს გადახდა და აღარ ატაროს ჯიბით ნაღდი თანხა. ქვეყნის ეკონომიკისთვის აღნიშნულ ოპერაციები არის დადებითი სიგნალი, ვინაიდან უფრო მეტია დადასტურებული ტრანზაქციები და იზრდება სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები. ბიზნესები, რომლებიც არ იყენებდნენ გადახდის აპარატებს მიხვდნენ, რომ მომხმარებლებისგან წამოვიდა მოთხოვნა უნაღდო ანგარიშსწორები, იმისათვის, რომ კომპანიებმა არ დაკარგონ პოტენციური კლიენტები ისინი უკვე გადახდას ტერმინალით სთავაზობენ. ერთ-ერთი ყველაზე ზრდადი მიმართულება არის ელექტრონული კომერცია, პანდემიის და შემდეგ პერიოდში გაიზარდა მოთხოვნა ონლაინ ვაჭრობაზე, ადამიანები უკვე სახლიდან გაუსვლელად არჩევენ მათთვის სასურველ ნივთებს და ახდენენ შექენებს, რაც მათთვის დამატებითი კომფორტია.

თუ ჩვენ შევხედავთ საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ სტატისტიკას, ნათლად დავინახავთ, რომ ბოლო ხუთ წელიწადში გაიზარდა პოს ტერმინალებით შესრულებული ოპერაციების თანხის მოცულობაც და რაოდენობაც. 2018 წლიდან 2022 წლის ჩათვლით არის აღმავალი დინამიკა უნაღდო ოპერაციების. 2018

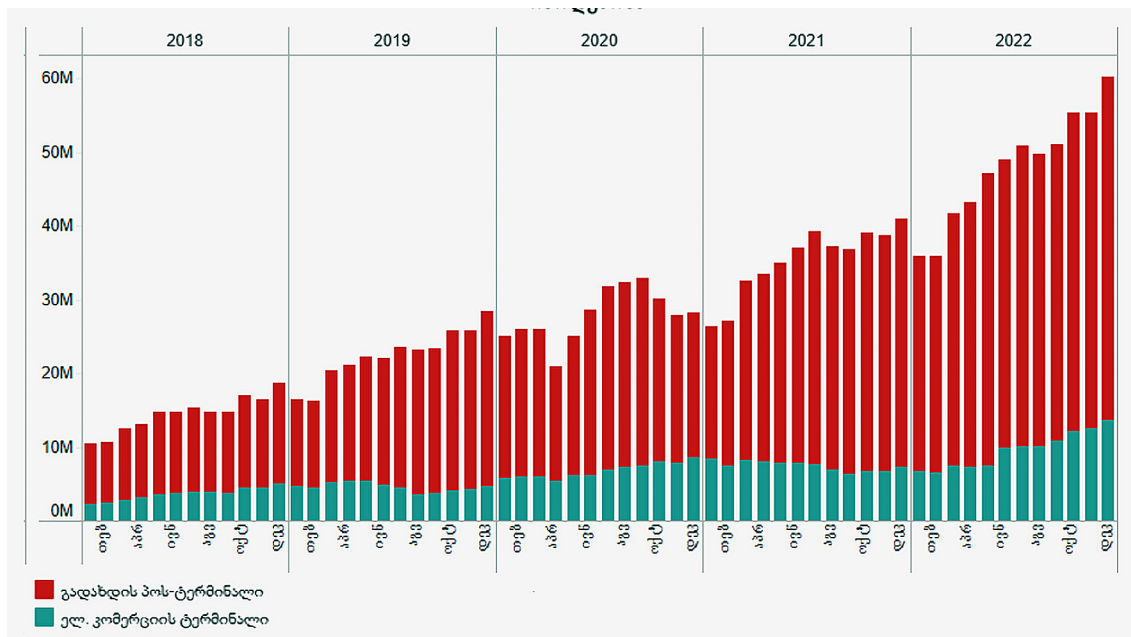
წელს ბოლოს პოსტერმინალებზე შესრულებული თანხის მოცულობა შეადგენდა 4,068,135,384 ლარს, ხოლო 2022 წლის ბოლოს 14,446,136,744 ლარს, რაოდენობრივად შესრულებული ოპერაციები 129,632,535 და 461,091,824 ტრანზაქცია, ეს ციფრები მეტყველებს, რომ ორივე პარამეტრში ზრდა თითქმის 72% აღწევს. რაც შეეხება ელექტრონულ კომერციით შესრულებული ოპერაციებს, 2018 წელს ბოლოს შესრულებული თანხის მოცულობა შეადგენდა 2,687,193,768 ლარს და 2022 წელის ბოლოს 8,165,976,957 ლარი, ზრდამ შეადგინა თითქმის 67%, ხოლო რაოდენობრივად შესრულებული ოპერაციები 2018 წელს იყო 43,789,739 და 2022 წელს 114,805,666 ტრანზაქცია, აქაც ზრდა არის 62% მდე. თუ ვიმსჯელებთ დიაგრამა №1 და №2 მრუდით, ბოლო 5 წელიწადში პოს ტერმინალებზე გატარებული ოპერაციების ზრდაა, აგრეთვე ელექტრონული კომერციით შესრულებულ ოპერაციებზე. პოს ტერმინალით შესრულებული ოპერაციები არის ფინანსური ოპერაციების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ისტრუმენტი. ბარათით გადახდები სხვადასხვა ტიპის მაღაზიებში არის ძალიან მოთხოვნადი, განსაკუთრებით თუ კი მომხმარებელი შექენას ახდენს მსხვილი ტექნიკის ან სამშენებლო მასალის, სადაც დახარჯული თანხა არის მოცულობითი.

როგორც ზემოთ ავღნიშნეთ ელექტრონული კომერცია საქართველოში პანდემიის პერიოდში განვითარდა, როდესაც შეზღუდული იყო გადაადგილება და სასურველი ნივთების მარტივად შექენა. ამ პერიოდში მოთხოვნა გაიზარდა სწრაფი კვების მიტანის სერვისზე. კომპანია Glovo და Wolt-ტი საქართველოში ერთ-ერთი მონინავე კომპანიები გახდნენ, მათ მომხმარებლებს შესთავაზეს აპლიკაცია, რომელიც საშუალებას იძლევა მამომხმარებელმა სახლიდან გაუსვლელად შეეკვეთოს სასურველი საკვები. ასეთი ტიპის მომსახურებაზე მოთხოვნა იმდენად გაიზარდა, რომ დღესაც კი ადამიანები აქტიურად იყენებენ აღნიშნულ მომსახურებას. მომხმარებლებს ონლაინ შექენები, აპლიკაციის და ვებ საიტის გამოყენებით, ფაქტობრივად ყველა კომპანიამ შესთავაზა. ბანკებმა აქტიურად დაიწყეს თავიანთი ციფრული აპლიკაციების იტეგრაცია ინტერნეტ მაღაზიებში, სადაც სთავაზობენ, როგორც ბარათით გადახდას, აგრეთვე ონლაინ განვადებებს და სხვა ციფრულ პროდუქტებს. მნიშვნელოვანია გავითვალისწინოთ ის ფაქტი, რომ ელექტრონული კომერციით დახარჯული თანხის მოცულობა ნაკლებია ვიდრე პოს ტერმინა-

დიაგრამა №1: საქართველოში გამოშვებული საბარათე მონყობილობებით შესრულებული ოპერაციები თანხების მიხედვით.

დიაგრამა №2: საქართველოში განლაგებული საბარათე მონყობილობებით შესრულებული ოპერაციები თანხების მიხედვით.

წყარო: <https://cutt.ly/N4MIDwl>

ლით შესრულებული ოპერაციები. ელექტრონული კომერცია ამ ეტაპზე წარმატებით მუშაობს წვრილ და საყოფაცხოვრებო ტექნიკაზე, სადაც ადამიანს არ სჭირდებათ ადგილზე მისვლა და ნივთის დათვალიერება.

მოცემული დიაგრამებით, შეგიძლია ვთქვათ, რომ საქართველოში ციფრული ფინანსური სექტორი აქტიურად ვითარდება და აგრეთვე მომხ-

მარებლების მოთხოვნა იზრდება. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ საფინანსო სექტორის განვითარება, ასევე დადებითად მოქმედებს სხვა სფეროების განვითარებაზე. დღეს უკვე შესაძლებელია აპლიკაციებით, ვებ გვერდების მეშვეობით ტაქსის გამოძახება, სადაც მომხარებლებმა წინასწარ იცის, რამდენ ხანში მოვა ტაქსი და რა დრო დასჭირდება მივიდეს სასურველ ადგილას. ძალიან აქტიურად

ვითარდება საკურიერო მომსახურება და სხვა სფეროები. ქვეყანაში ციფრული მიმართულების განვითარება, სწორი მიმართულებით მიდის და ციფრული ბანკის არსებობა დღეს უკვე საჭიროებას წარმოადგენს.

საქართველოს ეროვნული ბანკმა უკვე გამოაქვეყნა დოკუმენტი „ციფრული ბანკის ლიცენზირების პრინციპები“ შესახებ, საიდანაც შეიძლება დეტალურად გავიგოთ რა წესები და მოთხოვნები უნდა დაიცვან კომპანიებმა, რომლებსაც სურთ საქართველოში აიღონ ციფრული ბანკის ლიცენზია. ამ დოკუმენტის თანახმად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეს პროცესი არის რამოდენიმე ეტაპიანი და ციფრული ბანკის საბოლოოდ ჩამოსაყალიბებლად დაინტერესებულ სუბიექტს შეიძლება დასჭირდეს 3 წლამდე ვადა. ვინაიდან დღეს უკვე გაიცა პირველი ციფრული ლიცენზია სს „პეისერა საქართველოზე“ ვფიქრობ უახლოს მომავალში უნდა ველოდოთ ახალ და საინტერესო ციფრულ პროდუქტებს. მე-15 ბანკი ქართულ ბაზარზე შექმნის კონკურენციას, ეს იქნება სტიმული ბანკებისთვის კიდე მეტად განავითარონ ციფრული ტექნოლოგიები.

მსოფლიო მასშტაბით, უკვე არიან აღიარებული საერთაშორისო ციფრული ბანკები, რომლებმაც შეძლეს უმოკლეს დროში მიეღწიათ წარმატებისთვის, კონკურენცია გაენიათ წამყვანი ბანკებისთვის და შესულიყვნენ ბაზარზე თავიანთი პროდუქტებით. წამყვანი ციფრული ბანკების არიან:

Chime - ონლაინ ბანკინგი ყოველთვიური გადასახადის გარეშე;

Revolut - დაბალი და გამჭვირვალე გადასახადები, ვალუტის კონვერტაცია საშუალო გაცვლითი კურსით;

Digital International Bank - ჰიბრიდული და ხარისხის მომსახურება ;

SoFi- ბანკომატებში თანხის განაღდება უფასოდ;

Ally - კონკურენტული ტარიფები და დაბალი გადასახადები;

N26 - პროდუქტები, რომლებიც იდეალურია ხშირი მოგზაურებისთვის.

წყარო: <https://www.bankopedia.org/digital-banks>

დასკვნა

ციფრულ ბანკებს აქვთ პოტენციალი, მოახდინონ რევოლუცია საბანკო ინდუსტრიაში. საქართველო, როგორც სწრაფად განვითარებადი ქვეყანა, ციფრულ ბანკს შეუძლია უამრავი სარგებელი მოუტანოს ჩვენ ქვეყანას და მოსახლეობას. ციფრულ ბანკებს შეუძლიათ უზრუნველყონ იაფი, ხელმისაწვდომი და მოსახერხებელი სერვისები მომხმარებლებისთვის, იგი შეიძლება იყოს ეფექტური ინსტრუმენტი ქვეყნის შორეულ რეგიონებში მომსახურების გასაწევად. იმისათვის, რომ ქვეყანა უფრო წარმატებული გახდეს, მნიშვნელოვანია განვითარდეს ციფრული ტექნოლოგიები. საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა და მთავრობამ ერთობლივად უნდა შექმნან შესაძლებლობა იმ კომპანიებისთვის, ვისაც აქვთ სურვილი ციფრული ტექნოლოგიებით შემოვიდნენ საქართველოს ბაზარზე.

გარდა ამისა, საქართველოში ახალგაზრდა თაობა უკვე მიჩვეულია ციფრული ტექნოლოგიების ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოყენებას. ძალიან მნიშვნელოვანია ტექნოლოგიური მიმართულებით ახალგაზრდების ცოდნის გაღრმავება და მათი კვალიფიკაციის ამაღლება. ციფრულ ბანკებზე მოთხოვნა წლიდან წლამდე იზრდება, რაც თავის მხრივ მოითხოვს კვალიფიციურ IT სპეციალისტებს, ხელოვნურ ინტელექტზე მომუშავე კადრებს და სხვებს. საქართველო ჯერ არ არის მზად, რომ ეს მოთხოვნა დააკმაყოფილოს საერთაშორისო ან შიდა ბაზარზე, ამიტომ უფრო მეტი რესურსი უნდა ჩაიდოს განათლებაში. სწორი ინფრასტრუქტურის, ტექნოლოგიისა და კანონმდებლობის პირობებში, ციფრულმა ბანკმა შეიძლება ხელი შეუწყოს ეკონომიკურ ზრდას მცირე და საშუალო ბიზნესში. ციფრული ბანკები შესაძლებლობას მისცემენ ბიზნესს, სწრაფად შეასრულონ ევროპის ქვეყნებში გადარიცხვები, ამ გადარიცხვებზე დაზოგონ თანხები, მიიღონ მეტად მოსახერხებელი მომსახურება და განავითარონ ბიზნესი უფრო სწრაფად. ციფრულ ბანკს შეუძლია უფრო ინკლუზიური, გამჭვირვალე და ხელმისაწვდომი ფინანსური სისტემის შექმნა, რომელიც სარგებელს მოუტანს მთელ ქვეყანას.